

УДК: 324.2

[https://doi.org/10.52058/3041-1793-2025-4\(9\)-1080-1087](https://doi.org/10.52058/3041-1793-2025-4(9)-1080-1087)

Коваленко Інна Анатоліївна кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри приватного та публічного права Київського Національного університету технологій та дизайну, м. Київ, <https://orcid.org/0000-0001-7595-777X>

Кирилюк Олександр Анатолійович молодший лейтенант Національної Гвардії України, м. Київ

ВИБОРЧІ ТЕХНОЛОГІЇ: ЇХ РОЛЬ ТА ЕТАПИ ВИКОРИСТАННЯ У ВИБОРЧИХ КАМПАНІЯХ ТА ПОЛІТИЧНОМУ ПРОЦЕСІ УКРАЇНИ

Анотація. Виборчі технології стали невід'ємною частиною сучасних виборчих процесів, особливо в умовах демократичних перетворень. У процесі формування політичних стратегій вони виконують важливу роль у взаємодії політичних сил з електоратом, допомагаючи ефективно донести інформацію до виборців, сформувавши їхні погляди та вплинути на результат голосування. Виборчі технології використовуються як інструмент для досягнення політичних цілей, формуючи суспільну думку, залучаючи виборців до участі в політичних процесах і створюючи відповідні умови для легітимності виборів.

Класифікація виборчих технологій дає змогу систематизувати різноманітні методи впливу на електорат, що застосовуються під час виборчих кампаній. Залежно від багатьох факторів, таких як форма впливу, тип застосування та рівень охоплення, виборчі технології можуть бути розділені на різні категорії. Розуміння цих технологій і їх специфіки є необхідним для аналізу виборчих процесів, оскільки дозволяє з'ясувати, як вони впливають на виборчі результати і на політичне життя країни в цілому.

Актуальність дослідження виборчих технологій зумовлена їхнім впливом на демократичні процеси та виборчу систему. Сучасні кампанії значною мірою залежать від ефективних технологій, що мобілізують виборців і впливають на їхні рішення. Розвиток цифрових інструментів відкриває нові можливості для комунікації, але водночас створює ризики маніпуляцій. Аналіз класифікації та особливостей виборчих технологій допомагає оцінити їхній вплив на політичну конкуренцію та прозорість виборів.

Виборчі технології стали важливою складовою сучасних виборчих кампаній, що забезпечують ефективну комунікацію між кандидатами та виборцями. Застосування новітніх технологій дозволяє політичним силам точніше аналізувати електоральну ситуацію, персоналізувати повідомлення та мобілізувати виборців на всіх етапах кампанії. Процес використання виборчих

технологій можна поділити на кілька ключових етапів, кожен з яких відіграє важливу роль у досягненні політичних цілей. Основними етапами є підготовчий етап, на якому визначаються стратегічні напрямки, основний етап, на якому проводиться активна агітація та комунікація, а також завершальний етап, коли важливо забезпечити максимальну явку виборців та проаналізувати результати кампанії.

Ключові слова: Виборчі технології, демократичні процеси, виборча система, політична конкуренція, цифрові інструменти.

Kovalenko Inna Candidate of Law, Associate Professor Associate Professor of the Department of Private and Public Law Kyiv National University of Technologies and Design, Kyiv, <https://orcid.org/0000-0001-7595-777X>

Kyrylyuk Oleksandr Junior Lieutenant of the National Guard of Ukraine, Kyiv

ELECTION TECHNOLOGIES THEIR ROLE AND STAGES OF USE IN ELECTION CAMPAIGNS AND THE POLITICAL PROCESS OF UKRAINE

Abstract. Electoral technologies have become an integral part of modern electoral processes, especially in the context of democratic transformations. In the process of forming political strategies, they play an important role in the interaction of political forces with the electorate, helping to effectively convey information to voters, shape their views and influence the outcome of the vote. Electoral technologies are used as a tool to achieve political goals, shaping public opinion, involving voters in political processes and creating appropriate conditions for the legitimacy of elections.

The classification of electoral technologies allows us to systematize various methods of influencing the electorate used during election campaigns. Depending on many factors, such as the form of influence, type of application and level of coverage, electoral technologies can be divided into different categories. Understanding these technologies and their specifics is necessary for the analysis of electoral processes, as it allows us to find out how they affect electoral results and the political life of the country as a whole.

The relevance of the study of electoral technologies is due to their impact on democratic processes and the electoral system. Modern campaigns depend to a large extent on effective technologies that mobilize voters and influence their decisions. The development of digital tools opens up new opportunities for communication, but at the same time creates risks of manipulation. Analysis of the classification and features of electoral technologies helps to assess their impact on political competition and transparency of elections.

Election technologies have become an important component of modern election campaigns, ensuring effective communication between candidates and voters. The use of the latest technologies allows political forces to more accurately analyze the electoral situation, personalize messages and mobilize voters at all stages of the campaign. The process of using election technologies can be divided into several key stages, each of which plays an important role in achieving political goals. The main stages are the preparatory stage, during which strategic directions are determined, the main stage, during which active campaigning and communication are carried out, as well as the final stage, when it is important to ensure maximum voter turnout and analyze the results of the campaign.

Keywords: Electoral technologies, democratic processes, electoral system, political competition, digital tools.

Постановка проблеми. Виборчі технології є важливою складовою сучасних виборчих процесів, що відіграють вирішальну роль у формуванні політичних результатів. Це комплекс методів, інструментів і стратегій, які використовуються політичними силами для комунікації з виборцями, формування іміджу кандидатів, мобілізації електорату та впливу на громадську думку. Завдяки застосуванню новітніх технологій, таких як цифрові платформи, соціальні мережі, таргетована реклама та аналітика великих даних, виборчі кампанії стали більш персоналізованими і ефективними, що дозволяє кандидатам досягати максимального впливу на виборчі результати.

Виборчі технології — це набір методів, інструментів і стратегій, що використовуються політичними силами під час виборчих кампаній для досягнення певних політичних цілей, зокрема для мобілізації виборців, формування позитивного іміджу кандидатів і партій, а також для досягнення перемоги на виборах. Вони включають як традиційні методи (публічні виступи, друковані матеріали, агітація), так і новітні технології (використання соціальних мереж, таргетована реклама, аналіз великих даних) [1, с. 98-101].

Виборчі технології стали невід'ємною частиною сучасних політичних процесів, відіграючи ключову роль у формуванні результатів виборів. Вони включають широкий спектр методів і інструментів, що використовуються для комунікації з виборцями, мобілізації електорату, створення іміджу кандидатів і впливу на громадську думку.

Аналіз останніх публікацій і досліджень. Питанню виборчих технологій: класифікація та їх особливості присвячені наукові праці таких учених як: О. В. Батанова, В. М. Бебик, М. І. Хилюк, О. М. Миронюк, В. Ф. Погорілко, О. В. Радченко та інші.

Метою статті є дослідити класифікацію та їх особливості виборчих технологій. Для досягнення даної мети було визначено об'єкт дослідження — це є виборчі технології як складова виборчого процесу та предмет дослідження —

це класифікація виборчих технологій та їх особливості впливу на виборчий процес.

Виклад основного матеріалу. Підготовчий етап виборчої кампанії є вирішальним для правильного використання виборчих технологій. Основною метою на цьому етапі є збору та аналізу інформації про виборців, їхні уподобання та актуальні соціальні проблеми. Використання технологій, таких як соціологічні опитування, аналіз великих даних (big data), а також вивчення поведінки виборців в інтернеті, допомагає зрозуміти, які питання найбільше турбують громадян, яка політична риторика є привабливою для різних цільових груп, і як ефективно донести основні меседжі. Це дозволяє створити точну виборчу стратегію, націлену на специфічні виборчі сегменти, а також правильно визначити канали комунікації, включаючи традиційні засоби масової інформації (ТБ, радіо, преса) та нові медіа (соціальні мережі, блоги, вебсайти). Технології на цьому етапі дозволяють побудувати міцну інформаційну основу для подальших кроків кампанії [2, с. 17-22].

Також важливим є використання аналітичних інструментів для моніторингу політичної ситуації та прогнозування поведінки виборців. Сучасні методи аналізу великих даних дозволяють визначити, як змінюються настрої громадян в залежності від соціально-економічної ситуації, що дозволяє кандидатам гнучко реагувати на зміну обставин. Це забезпечує високий рівень підготовленості до будь-яких змін на етапі кампанії, а також дозволяє мінімізувати можливі ризики та помилки.

На основному етапі виборчої кампанії виборчі технології використовуються для активної комунікації з виборцями та поширення виборчої програми. Завдяки цифровим технологіям можна швидко та ефективно донести інформацію до широкої аудиторії через інтернет, соціальні мережі, мобільні додатки, таргетовану рекламу. Наприклад, політичні сили активно використовують Facebook, Instagram, Twitter, а також месенджери для безпосереднього контакту з виборцями, обговорення актуальних питань та роз'яснення політичних програм. Виборчі технології дозволяють адаптувати комунікаційні стратегії під конкретні регіони або групи виборців, змінюючи зміст повідомлень в залежності від аудиторії [3, с. 12-15].

Важливою складовою цього етапу є використання технологій для моніторингу реакцій виборців на кампанію. Взаємодія в соцмережах дозволяє відслідковувати емоції та настрої виборців у реальному часі, що дає можливість коригувати стратегію та змінювати акценти кампанії відповідно до змін у громадській думці. Виборчі технології можуть використовуватися для створення мобільних платформ, де виборці отримують персоналізовану інформацію про кандидатів, що дозволяє не лише інформувати, а й активно залучати виборців до участі в кампанії. Це може бути через мобільні додатки, де виборці отримують актуальні новини, відео та навіть можливість поставити запитання кандидатам.

Завершальний етап виборчої кампанії є надзвичайно важливим для мобілізації виборців та забезпечення їх участі у голосуванні. Виборчі технології відіграють вирішальну роль у цьому процесі. Сучасні інструменти, такі як SMS-розсилки, push-сповіщення через мобільні додатки, нагадування через соціальні мережі, дають змогу кандидату нагадувати виборцям про важливість участі у голосуванні, інформувати їх про місце голосування та часу роботи виборчих дільниць. Це дозволяє значно збільшити явку виборців, особливо серед тих, хто схильний до байдужості або нерішучості [4, с. 52-53].

Після виборів виборчі технології використовуються для моніторингу результатів голосування та оперативного аналізу підсумків. Завдяки цифровим технологіям можна миттєво отримувати результати в реальному часі, що дозволяє коригувати кампанію або планувати наступні кроки на основі отриманої інформації. Виборчі технології також допомагають в аналізі результатів голосування, порівнюючи їх з передвиборчими прогнозами, а також проводити аналіз ефективності різних методів агітації та комунікації. Це дозволяє політичним силам робити висновки та оптимізувати стратегії для майбутніх виборчих кампаній [5, с. 221-223].

Виборчі технології відіграють важливу роль у формуванні результатів виборчих кампаній, забезпечуючи ефективну комунікацію між кандидатами та виборцями. Залежно від типу виборів, технології використовуються з різними акцентами та стратегіями. На парламентських та президентських виборах виборчі технології мають свої особливості, які зумовлені масштабами кампаній, ресурсами та метою. У парламентських виборах основний акцент робиться на локальному рівні, тоді як у президентських виборах акцент на національному охопленні і глобальних стратегіях. Це визначає як форми впливу, так і вибір інструментів для досягнення результату.

На парламентських виборах виборчі технології зосереджуються на залученні виборців до підтримки політичних партій або кандидатів у межах конкретних виборчих округів. Основною метою є формування стратегії, орієнтованої на максимальне охоплення виборців, використовуючи персоналізовані меседжі та регіональні особливості. Сучасні технології дозволяють здійснювати таргетовану рекламу через соціальні мережі та онлайн-платформи, що дозволяє політичним силам і кандидатам швидко і ефективно взаємодіяти з виборцями на місцевому рівні [6, с. 123-132].

Крім того, важливою складовою парламентських кампаній є використання традиційних медіа, таких як місцеві телебачення, радіо та газети. Залучення медіа до висвітлення діяльності кандидатів і партій сприяє формуванню іміджу та підвищенню впізнаваності серед електорату. Виборчі технології на парламентських виборах також активно використовують цифрові інструменти, такі як мобільні додатки для збору відгуків та організації зборів з виборцями, що дозволяє здійснювати більш персоналізовану комунікацію.

Не менш важливим є організація зустрічей з виборцями, мітингів та дебатів, де кандидати можуть безпосередньо спілкуватися з потенційними виборцями. Виборчі технології дозволяють підвищити ефективність таких заходів, використовуючи відеоконференції, прямі трансляції та онлайн-обговорення. Це дає можливість кандидатам бути ближчими до виборців, прислухатися до їхніх потреб та пропозицій, а також оперативно реагувати на запити громадськості [7, с. 106-112].

Президентські вибори вимагають набагато ширшого і більш комплексного підходу до виборчих технологій. Однією з основних стратегій є використання глобальних технологій, таких як масштабна реклама в телевізійних і онлайн-каналах, які дозволяють кандидату охопити широку аудиторію по всій країні. Виборчі технології на президентських виборах активно використовують соціальні мережі для забезпечення постійного контакту з виборцями та оперативного реагування на зміни в громадській думці.

Також важливою складовою президентських кампаній є використання теледебатів, інтерв'ю та політичних шоу, що дозволяє кандидатам продемонструвати свої лідерські якості та вигідно виділитися серед суперників. Телебачення, як традиційний канал масової комунікації, залишається одним із основних інструментів, що дозволяє президентам забезпечити високу впізнаваність та підвищити свій рейтинг серед виборців. Виборчі технології дають змогу створити медіапосил і вивести кандидата на передові позиції в медіапросторі [8, с. 17-19].

Виборчі технології на президентських виборах також включають проведення опитувань громадської думки, які допомагають коригувати стратегію кампанії. Технології великого аналізу даних і прогнозування електоральних настроїв дозволяють спрогнозувати, як зміниться рейтинг кандидатів після певних кампаній чи публічних заяв. Завдяки цьому кандидати можуть краще адаптувати свої меседжі до запитів виборців та швидко реагувати на соціально-політичні зміни.

Як на парламентських, так і на президентських виборах, виборчі технології орієнтовані на досягнення однієї мети — залучення та утримання підтримки виборців. У обох випадках використовуються сучасні цифрові технології для цілеспрямованого донесення меседжів до електорату через соціальні мережі, таргетовану рекламу і аналітику даних. Ці інструменти дозволяють політичним силам адаптувати свої кампанії, орієнтуючись на конкретні групи виборців, а також коригувати стратегію в реальному часі [9, с. 98-101].

Водночас є суттєві відмінності в масштабах і фінансуванні кампаній. Президентські вибори, як правило, потребують більших фінансових витрат, оскільки кампанія має масштабний охоплення і включає більше медіаресурсів, таких як телебачення, великі рекламні кампанії, міжнародні ЗМІ. У свою чергу, на парламентських виборах більший акцент робиться на локальних

кампаніях та використанні місцевих медіа для досягнення цільових аудиторій в конкретних округах.

Незважаючи на різницю в масштабах, використання виборчих технологій на парламентських та президентських виборах демонструє схожі тенденції: зростаючий вплив цифрових технологій, в тому числі соціальних мереж і аналітики великих даних, що дозволяє здійснювати більш ефективні, адаптовані та персоналізовані кампанії. У підсумку, для досягнення успіху на будь-яких виборах важливо правильно вибудувати стратегію з урахуванням особливостей виборчого процесу [10, с. 117-121].

Висновки. Отже, етапи використання виборчих технологій є основою для успішного проведення виборчої кампанії. Кожен етап має своє значення: підготовчий етап дозволяє сформулювати ефективну стратегію та аналізувати електоральну ситуацію, основний етап забезпечує безпосередню комунікацію з виборцями через різні канали, а завершальний етап гарантує високий рівень участі виборців і дає можливість оцінити результати кампанії. Виборчі технології допомагають зробити виборчий процес більш прозорим, персоналізованим і ефективним, що є важливим для демократичного розвитку суспільства.

Як підсумок, можна зауважити, що виборчі технології є важливими для досягнення успіху в будь-яких виборах, але їх застосування на парламентських та президентських виборах має свої відмінності, зумовлені масштабами кампанії та специфікою виборчого процесу. На парламентських виборах акцент робиться на взаємодії з виборцями на місцевому рівні та формуванні підтримки для політичних партій, в той час як на президентських виборах необхідно використовувати більш комплексні та глобальні технології для охоплення широкої аудиторії. Врахування цих відмінностей і оптимальне використання виборчих технологій є ключем до успіху на кожному рівні виборчого процесу.

Література:

1. Кузь О. М. Виборчі технології в модерному електоральному процесі США та України. Харків: ВД «ІНЖЕК», 2012. 250 с.
2. Онищенко О. О. Тенденції та критерії впровадження виборчих технологій в Україні. Актуальні проблеми політики: зб. наук. пр. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2020. Вип. 66. С. 17-22.
3. Виборчі технології та право: метод. рек. до курсу. Чернівці: Чернів. нац. ун-т, 2017. 54 с.
4. Нестерович В.Ф. Виборча кампанія: Словник сленгових термінів та виразів. Київ: Видавництво Ліра-К, 2020. С. 52–53
5. Шляхтун П. П. Політологія. Історія та теорія. Київ: Центр навчальної літератури. 2019. 472 с.
6. Костельнюк М. М. Маніпуляційні технології в політичних процесах: термінологічний інструментарій. Науково-теоретичний альманах «Грані». 2018. Т. 21. № 5. С. 123–132.
7. Поліщук І. О. Виборчі технології: сутність та різновиди. Вісник Національного університету "Юридична академія України імені Ярослава Мудрого". Серія : Філософія, філософія права, політологія, соціологія. 2015. № 4. С. 106-112.